

Näringsdepartementet

**Departementspromemorian Alla lika olika – mångfald i arbetslivet
(Ds 2000:69)**

ILO-kommittén har genom remiss 2001-09-19 (N2001/1903/A) anmodats yttra sig över promemorian (Ds 2000:69) Alla lika olika – mångfald i arbetslivet, upprättad av det i maj 1999 beslutade Mångfaldsprojektet inom Näringsdepartementet och överlämnad i december 2000. Mångfaldsprojektet lämnar ett antal förslag till åtgärder för att främja mångfalden i arbetslivet. Förslagen berör flera politikområden. Fokus ligger på åtgärder för att stärka skyddet mot diskriminering.

ILO-kommittén noterar att promemorian i ett kapitel om utländska erfarenheter redovisar exempel på arbete med att motverka diskriminering och öka mångfalden i arbetslivet i ett antal länder. Däremot innehåller promemorian inte någon redogörelse för Sveriges åtaganden enligt ratificerade internationella konventioner. Helt i förbifarten nämns FN:s standardregler för att tillförsäkra personer med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet, FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna samt "FN:s övervakning av att medlemsstaterna följer olika konventioner". De år 2000 antagna två EG-direktiven mot diskriminering på grund av ras eller etniskt ursprung och om likabehandling i arbetslivet nämns också.

ILO-kommittén finner anledning att erinra om ett antal ILO-instrument i detta sammanhang, nämligen konventionen (nr 97) och rekommendationen (nr 86) om migrerande arbetare, konventionen (nr 143) och rekommendationen (nr 151) om missbruk i samband med migration och om främjande av migrerande arbetstagaras likställighet med avseende på möjligheter och behandling, konventionen (nr 159) och rekommendationen (nr 168) om yrkesinriktad rehabilitering och arbete (personer med handikapp), konventionen (nr 100) och rekommendationen (nr 90) om lika lön, konventionen (nr 156) och rekommendationen (nr 165) om arbetstagare med familjeansvar, rekommendationen (nr 162) om äldre arbetstagare och framför allt om den principiellt viktiga konventionen (nr 111) och den tillhörande rekommendationen (nr 111) om diskriminering (anställning och yrkesutövning). Samtliga nämnda konventioner, förutom konventionen nr 97, har ratificerats av Sverige. Beträffande konventionen nr 97 har ILO-kommittén konstaterat att tidigare ratifikationshinder numera synes undanröjda och föreslagit ratifikation.

ILO-kommittén finner inte något av de i promemorian framlagda förslagen påverka Sveriges förhållande till de nämnda konventionerna.

Kommittén konstaterar att regeringen redan tagit fasta på vissa av förslagen. Sålunda beslutade regeringen i december 2000 direktiv till en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till hur de två nämnda EG-direktiven (rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung och rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet) skall genomföras i svensk rätt (Dir. 2000:106). Utredningen har antagit namnet Diskrimineringsutredningen 2001. I den nationella handlingsplanen mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering (skr. 2000/01:59) redovisar regeringen sin avsikt att i tilläggsdirektiv ge utredningen i uppdrag att utreda möjligheterna till en generell lagstiftning mot diskriminering som omfattar alla eller flertalet diskrimineringsgrunder och samhällsområden. Tilläggsdirektiven kommer också att innefatta bl.a. frågan om en sammanslagning av några eller samtliga ombudsmän som är underställda regeringen.

Den ovan nämnda ILO-konventionen nr 111 definierar diskriminering som

- varje åtskillnad, uteslutning eller företräde på grund av ras, hudfärg, kön, religion, politisk uppfattning, nationell härstamning eller socialt ursprung, som har till följd att likställdhet med avseende på möjligheter eller behandling i fråga om anställning eller yrkesutövning omintetgörs eller beskäres (artikel 1.1.a);

- varje åtskillnad, uteslutning eller företräde i övrigt, som har till följd, att likställdhet med avseende på möjligheter eller behandling i fråga om anställning eller yrkesutövning omintetgörs eller beskäres och som må angivas av vederbörande medlemsstat efter samråd med representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, där sådana finns, ävensom andra lämpliga organ (artikel 1.1.b).

Sverige har genom sin ratifikation av konventionen nr 111 åtagit sig att "utforma och tillämpa en nationell politik, avsedd att genom metoder, anpassade efter landets förhållanden och praxis, främja likställdhet med avseende på möjligheter och behandling i fråga om anställning och yrkesutövning i syfte att avskaffa varje diskriminering i nämnda hänseende" (artikel 2).

Med anledning av Sveriges rapport 1999 om tillämpningen av konventionen nr 111, vari bl.a. redogjordes för de nya lagarna (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning, har ILO:s oberoende expertkommitté, som granskar medlemsländernas tillämpning av ratificerade konventioner, begärt upplysningar om regeringen efter antagandet av de tre nya lagarna om förbud mot diskriminering överväger utsträcka konventionens tillämpningsområde i Sverige utöver de i konventionen nämnda sju diskrimineringsgrunderna (ras, hudfärg, kön, religion, politisk uppfattning, nationell härstamning eller socialt ursprung).

Kommittén har i yttrande 2001-05-14 över betänkandet Vissa grundlagsfrågor (SOU 2001:19), under rubriken Stärkt grundlagsskydd för utsatta grupper – RF 1 kap. 2 §, informerat Justitiedepartementet om konventionen nr 111 och påpekandena från ILO:s granskningsorgan. Kommittén beslöt att vidarebefordra Expertkommitténs kommentarer till Justitiedepartementet så att de kan beaktas i samband med uppföljningen av den nationella handlingsplan för de mänskliga rättigheterna som förutses föreläggas riksdagen i december 2001.

Kommittén föreslår att kommentarerna från ILO:s expertkommitté i anslutning till rapporteringen om Sveriges tillämpning av konventionen (nr 111) om diskriminering även tillställs Diskrimineringsutredningen 2001.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad vice ordförande, ledamöterna Delang, Rudeberg, Edström, Nyberg och Zettervall-Thapper samt ersättarna Westberg och Brorsson. Närvarande har varit ersättarna Eriksson och Österberg, experten Axell och, adjungerade, Ingemar Sundquist, UD-GC, och Ulrika Ehrensvärd, N, samt undertecknad sekreterare.

För ILO-kommittén

Lars Dirke

Kerstin Wiklund